

Galilea. 153

Litúrgia, pastoral, vida cristiana

Portes obertes

Laura Mor:
**«No hem de fer
una comunitat
dels millors,
sinó una
de tots».**

Número 15
Setembre-October de 2020
4,00 €

REPTES DE L'ESGLÉSIA DESPRÉS DEL CONFINAMENT

X 20

Sumari:

4

10

5

12

6

14

8

15

9

16

10

12

14

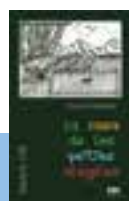

15

16

I al web (<http://galilea153.cpl.es>)

Galilea.153
Litúrgia, pastoral, vida cristiana**Any 3. Número 15**
setembre-octubre 2020**Edita:**Centre de Pastoral Litúrgica
de Barcelona**Periodicitat:**

6 números l'any

Subscripció anual**2019/2020:**

En paper: 24,50 €

Online: 18,50 €

Preu d'aquest exemplar:

4,00 €

Direcció:

M. Àngels Termes

matermes@cpl.es**Equip responsable:**Antoni M.C. Canal
Lino Emilio Díez Valladares
Maria Guarch
Quiteria Guirao
Mercè Solé
Joan Torra**Consell assessor:**Natàlia Aldana
Dolores Aleixandre
Elisenda Almirall
Benjitu Bareto
M. Antònia Bogónez
Anna-Bel Carbonell
Cori Casanova
Paula Depalma
Albert Dresaire
Ascentxu Gómez
Manolo Juárez
Jordi Julià
Montserrat Lluveras
Tere Martín
Juan Carlos Pérez
Marta Pons**Adreça:**Centre de Pastoral Litúrgica
Nàpols 346, 1r.
08025 Barcelona
Tel. 93 302 22 35
wa: 619741047
cpl@cpl.es**Web:**<https://galilea153.cpl.es/>**Fotografia de la portada:**

Mercè Solé

Dibuix plana 2:

Juan Carlos Pérez

Vídeo:

Mercè Solé

Seguiu-nos a les xarxes
socials: @CPLeditorial

FER-NOS PREGUNTES

Com podeu veure hem posat com a títol d'aquest número «Portes obertes». Vol reflectir la voluntat de l'Església, malgrat haver tingut els temples tancats durant molt de temps, de restar oberta i ser acollidora.

Però abans d'arribar fins aquí us explico com s'ha fet aquest número. Teníem alguns temes possibles, però ens va semblar que els havíem d'aparcar per reflexionar arran de la crisi provocada pel coronavirus.

Vam pensar que abans de res calia fer-se preguntes sobre el passat i vers el futur. Primer fer-se preguntes... després ja vindran les respostes. Vam convocar una reunió del Consell Assessor per via telemàtica que va resultar molt enriquidora. Un primer resultat el teniu a les mans.

Però abans de llegir res us convidaria, benvolguts lectors, a plantejar-vos preguntes també vosaltres. Les respostes vindran més endavant. Perquè les que donem improvisadament sovint no són realistes.

Fem el primer pas de plantejar-nos preguntes. A partir del que hem viscut personalment, en la parròquia-comunitat, socialment... ¿quines preguntes ens sorgeixen? Cito no exhaustivament alguns camps:

en la litúrgia i celebracions

en les activitats pastorals

en la catequesi

en els espais

en la vida de comunitat

en l'espiritualitat

en la formació

en l'atenció als més pobres i vulnerables

en l'atenció als malalts i ancians

en la família

en el treball

en l'escola i instituts

en la universitat

en la investigació

en l'atenció sanitària

en la cura de la natura

en l'habitatge

en la immigració

en l'economia

en la política

Es tracta de fer-se preguntes... No contestar ràpidament i donar lliçons de com haurien de ser les coses sense pensar-hi gaire. No limitar-nos a dir el que hauríem de fer nosaltres i, sobretot, els altres.

Això ho saben fer perfectament els tertulians de les nostres televisions i de les xarxes socials. Ens donen lliçons de com solucionar-ho tot. I, precisament, la seva xerrameca potser no ens deixa espai per pensar per nosaltres mateixos.

Després de pensar les vostres preguntes, us convido a llegir la revista... Segurament sorgiran nous interrogants. D'això es tracta.

Però sempre tenint al cap que volem una Església oberta encara que no pugui obrir de bat a bat les portes dels temples.

M. ÀNGELS TERMES

matermes@cpl.es

ENS ESPEREN NOMS NOUS

DOLORES ALEIXANDRE, *Madrid*

Fotografia de Willfried Wende a Pixabay

Passades les pitjors angoixes de la pandèmia, ens assetgen ara les preguntes: ¿quina petjada deixarà en nosaltres el que hem viscut durant aquests mesos?, ¿com gestionar el vendaval de sensacions i experiències?, ¿serem capaços d'aprofitar tantes lliçons de vulnerabilitat? Tenim dos camins per trobar respostes: un, a partir dels nostres hàbits de raonament i reflexió, apresos al llarg de molts segles de cultura occidental: observar, analitzar, abstenir, relacionar, treure conclusions.

L'altre camí és recórrer a l'«instrumental» del qual se'n serveixen els autors bíblics que mai utilitzen el llenguatge abstracte ni pronuncien paraules com «contingència», «fragilitat», «inseguretat», «feblesa» o «indefensió». Ells, sense més preàmbuls ni explicacions, ens planten davant d'homes o dones concrets que van passar per situacions de por, foscor, impotència, malalties, perills, suors i llàgrimes. I ens diuen: aquí els teniu, mireu-los amb atenció i descobriu quines transformacions es van donar en ells després d'haver travessat aquest embull aparentment intransitable.

Fixant-me en el seu mètode proposo mirar dos personatges que ens són molt coneguts. Simó, fill de Joan, i Pau de Tars, units per moltes coses, entre elles que els dos van canviar de nom.

¿Només de nom? El pescador «Simó, fill de Joan» (*Joan 1,42*) cridat per Jesús en els inicis, era primari, directe, segur de si mateix, confiat en les seves pròpies forces. Molt semblant a Saule de Tars que molt poc després galoparia en actitud de guerrer de l'antifaç

rumb a Jerusalem, decidit a carregar-se qualsevol que es resistís a les seves infal·libles conviccions farisees.

(¿I si nosaltres no fóssim tan diferents d'ells? Perquè, en plenes ínfules «prepandèmia», creiem dominar el planeta a cop de clic, embadalits amb el 5G i donant per descomptat que els que tenien cura, netejaven, servien, atenien o cultivaven estaven allà per nosaltres. Fins que va arribar l'esfondrament).

Quan Simó, fill de Joan, va negar aquella nit conèixer Jesús, es va quedar enfonsat en la consciència dels seus límits i amb l'orgull sota la sola de les sandàlies. I la patcada de Saule, amb o sense cavall, va ser no-res: el pitjor va ser quedar-se a les fosques, adonar-se que necessitava els altres, deixar-se conduir pels que abans anaven darrere, posar-se a desaprendre gairebé tot (*Fets 9,1-9*).

Els dos van rebre noms nous: Simó, fill de Joan, després de passar pel baptisme de la seva pròpia inconsistència, va passar a anomenar-se «Pere-el-roca» amb l'encàrrec d'oferir solidesa i fonament. El que ara sabia de fragilitat i de fallades, podia sostenir les vides d'altres i anunciar a Aquell en qui calia recolzar-se.

El gran Saule era ara Pau «el petit», aquell que quan parlava d'ell mateix es veia com un corredor decidit a assolir la meta, perquè abans havia estat apoderat per Aquell vers el qual corria (*Filipencs 3,12*).

¿I els nostres noms nous? L'Escriptura mai dona respostes fetes. «Qui ho pugui comprendre, que ho compregui», diuen que deia Jesús.

LES CLIVELLES DEL COR

ANNA-BEL CARBONELL, *Sant Cugat del Vallès*

El cor se'ns clivella cada cop que per un motiu o altre patim una pèrdua. És llavors quan, a vegades, sense ésser-ne plenament conscients comencem un procés de dol que durarà el temps que sigui necessari fins que ens sentim saciats i asserenats, fins que recobrem la merescuda pau interior. Fer el dol consisteix en aquell procés psicològic i espiritual en el qual ens submergim, volent o no, després d'una pèrdua, i que ens haurà de reconduir de nou al sentit de la nostra vida.

L'error rau en pensar que sols ens enfrontem al dol quan se'ns mor algú que estimàvem molt. Està clar que és el dol més dolorós, el que més ens afecta i pel qual tots passem en algun moment. Però, enganyats anem si no reconeixem com s'esquincen els nostres sentiments i emocions cada cop que patim una pèrdua per causa d'altres factors com la malaltia, un accident, una amistat que s'ha allunyat, una feina que hem perdut, uns estudis no reeixits, aquella relació de parella trencada, el canvi

d'habitatge, aquell record perdut... Aquests altres dols no sempre reconeguts de cada dia ens poden arribar a invalidar i ens esquerden, també, el nostre cor tot i no ser-ne conscients i no ésser comparables amb la sensació de buidor que deixa la mort d'un ésser estimat. Ignorar-los no farà desaparèixer el dolor, la tristesa, l'angoixa o la destructiva ràbia del nostre clivellat cor. La intensitat i durada del procés variarà en funció del grau de vinculació emocional amb allò perdut, i depenent de la manera de ser i la història prèvia de cada persona i el seu entorn.

La coneguda psiquiatra E. Kübler-Ross identifica cinc estadis que tenen lloc sempre que patim una pèrdua: negació, ira, negociació, depressió i acceptació. Ara no els explicarem, però val a dir que és normal que ens encallem en qualsevol d'aquestes fases, i ens costi completar el cicle. Perquè no és fàcil enfrontar-nos amb el que ha passat i podem sentir-nos desorientats, amb sentiments i emocions desbocades; o inexpressius i

amb un cor silenciats. Mentre fem el dol –cadascú al seu ritme– haurérem de posar paraules i expressar el fet succeït, valorant què significa per a nosaltres aquella pèrdua. Ens pot ajudar a tancar el cercle i sentir-nos alleujats el deixar-nos acompanyar pels altres i adonar-nos que no podem ignorar el dol perquè és part de la vida i ens cal integrar-lo i convertir-lo en un procés enriquidor, sanejador i enfortidor.

Endinsats en la nostra finitud, sentim que som límit, fragilitat i feblesa. La mort, la pèrdua són realitats que ens depassen i que interroguen la nostra raó i això ens porta a no poder respondre a qüestions transcendentals i vitals. Per als creients a més el patiment per la pèrdua viscuda, sigui quina sigui, ens hauria de dur a viure un dol acompanyat i ancorat en una gran esperança i recolzat en el valor comunitari de la vida.

Fotografia de Willfried Wende a Pixabay

LAURA MOR: EL CONFINAMENT ENS HA PORTAT A L'ESSÈNCIA DE LA FE

MERCÈ SOLÉ, *entrevista i fotos, Viladecans*

Durant els dies de confinament l'Església s'ha sentit trasbalsada: a banda que l'activitat pastoral s'ha vist interrompuda, durant part de la Quaresma i fins al final de la Pasqua ha estat impossible celebrar de forma presencial l'Eucaristia i, el que és més greu, la crida a acompanyar amb la nostra presència les situacions de patiment s'ha vist impossibilitada i, per tant, hem viscut la paradoxa que el bé comú demanava quedar-nos a casa, que és justament el contrari del que ens sortia del cor. Aquesta barreja de frustració i de dol ha comportat que des de nombrosos espais eclesials hagi brollat una gran creativitat a l'hora de viure comunitàriament la fe, d'acompanyar persones, de celebrar, de fer catequesi... Encara que tota aquesta tasca ha romàs molt invisible, perquè la institució ha perdut visibilitat.

Enmig de tot això, a Catalunya, vam veure un documental excel·lent, *L'Església confi(N)ada. Ser cristià en temps de coronavirus* produït per Animaset i dirigit per la periodista Laura Mor, on se'ns mostrava la pluja d'iniciatives que des de les famílies, parròquies, comunitats, congregacions religioses, tractaven de donar resposta solidària a la pandèmia. Un signe d'esperança, no només per sentir-nos útils, sinó també com a llavor de l'Església de futur.

En parlem amb Laura Mor, periodista i editora (i mare de família i coordinadora de la catequesi a la seva parròquia, a Llerona), que treballa al portal *Catalunya Religió* i a la productora Animaset. Una bona coneixedora sens dubte de l'Església catalana, i no només en temps de pandèmia...

Hi ha un concepte del «P3 de la Teologia», que és quan a la catequesi s'explica la diferència entre què és l'Església en majúscula i què és l'església en minúscula. En el confinament hem viscut com l'església en minúscula, el temple, estava tancada. Però també com l'Església en majúscula s'ha mantingut ben oberta i activa, ben viva. Les «pedres vives», connectades amb la societat, transformen i acompanyen, i formen un nucli que agrupa, dona força, dona sentit.

Quan vam començar el documental comentàvem amb alguns capellans: ostres, haureu de fer una cura de narcisisme perquè tantes hores de vídeo i d'exposar-vos a càmera acaba passant factura! Però el cert és que tampoc no acaba de representar què és la comunitat cristiana. Molta gent, i molts capellans, han preferit fer una altra

mena de pastoral perquè creien que calia que es veiés també la pluralitat de la comunitat.

¿El tarannà de la comunitat ha marcat també la forma de relacionar-se durant el confinament, tant pel que fa a la mateixa comunitat com pel que fa a les relacions amb el seu entorn?

Certament. Allà on hi havia xarxa i connexió amb l'entorn, això s'ha pogut cuidar. Els llocs on hi havia grups de whatsapp de la comunitat cristiana, o l'hàbit d'utilitzar el correu electrònic, per exemple, han continuat funcionant. Parròquies que ja tenien una dinàmica parroquial de treball en equip, de compartir, d'una certa participació han mantingut aquesta manera de fer. En una crisi, ens situem en el lloc on hem estat treballant els últims anys i els últims mesos. En els llocs on hi havia treball d'equip –el tre-

ball d'equip no s'improvisa–, s'ha pogut reaccionar més ràpidament. És clar que són molts factors: des de l'envelliment de la comunitat a l'accés de les noves tecnologies. Però el més important és l'obertura, la disponibilitat, el saber escoltar i preocupar-se.

¿Creus que tindrà repercussió en la forma de comunicar de comunitats i parròquies?

Sí. Jo crec que ha estat com fer uns deures que estaven pendents. Qui s'ha activat i ha anat a fora, als mitjans de comunicació, ni que sigui amb dispositius mòbils o amb mil recursos casolans ha pogut arribar a la gent en un moment en què la gent no està venint. Aquesta és l'Església en sortida que tan-tes vegades es proclama. ¿Quins mitjans hi posem? La comunicació és clau. És fonament de la vida i l'acció dels cristians: anunciar,

denunciar i també acompanyar la gent en el seu dia a dia amb els mitjans d'avui.

¿Quins són els reptes de l'Església que s'han posat més de manifest?

Amb la pandèmia i com a Església, el repte és anar a l'essència, poder-se deslliurar de tot allò que fa l'estructura feixuga, que s'ha anat afegint i que no allibera la persona; tot allò que no fa visible que hi ha unes relacions humanes entremig. Cal aturar-se i fer un diàleg i un treball per veure què és el més important; que això sigui compartit i que les comunitats vagin endavant des d'aquesta perspectiva de prioritzar l'atenció a les persones, la cura dels més vulnerables, i de fer camí amb ells i veure com se'ls inclou i com hi participen. Sembla que fem «serveis a», com si fossin usuaris, però aquesta gent no fa camí «amb» l'Església.

L'Església són aquestes persones que no compten a nivell polític, que no figuren en estadístiques ni influeixen en el PIB. L'Església ha de tenir un caràcter molt diferent, acollidor, obert, transformador, més social. En essència, això està molt relacionat amb els projectes per evitar el canvi climàtic, que són una crida urgent de la nostra època. La pèrdua de biodiversitat, l'explotació del planeta, l'emergència climàtica afecten la vida de persones molt humils en llocs sense recursos. ¿Què deixem a generacions del futur? Són qüestions que s'han anat treballant amb la *Laudato si'*, que ara fa cinc anys.

Aquesta Església que la pandèmia ens ha mostrat és més autèntica, però potser menys visible, perquè té menys protagonisme.

Més enllà que es vegi o no, la qüestió és que hi sigui, perquè forma part de la identitat dels cristians, en l'àmbit de la pregària, de l'espiritualitat. Els serveis i l'acció humanitària són molt lloables, però potser no acaben de tocar el nucli si no es fonamenten en una fe original. Potser hem estat invisibles, però hem pregat més que mai. Aquests dies els nostres grups

de pregària i de revisió de vida potser han estat diferents: en la forma d'obrir-nos els uns als altres, d'empatitzar, de mostrar-nos tal i com som des de la nostra fragilitat.

En contextos de dificultat, la gent sempre va a la pregunta essencial, busquem refugi i un lloc on descansar i saber-nos units. Ens sentim en comunió: encara que no hi hagi contacte físic, estem connectats amb una consciència universal molt gran. I això és comú a totes les religions, que comparteixen aquesta visió global de dignitat humana, universal. Tot això passa per l'Esperit, per mirar cap endins i sentir que aquest et porta cap a fora i que tothom té el mateix valor com a persona. En moments de molta pressa, en què tothom corre, qui no s'atura i troba el seu centre, va com un pollastre sense cap. Pots córrer, però no té sentit. En aquesta societat que ens empeny a això, està bé aturar-se i centrar-se. Fer un silenci interior enmig del soroll i entendre que hi ha una estima universal, un què de bondat en totes les persones i que des d'aquí es pot construir la nostra xarxa i mirar el futur.

¿Aprofitarem aquesta experiència per canviar coses o tornarem a la normalitat d'abans?

La comoditat dona estabilitat i tranquil·litza. Sempre és més fàcil tirar pel dret que no pas comptar amb l'altre i escoltar-lo. Hi ha en canvi qui té olfacte per detectar capacitats i virtuts i per integrar-les al servei de la comunitat. Jo crec molt en saber llegir en les persones a què estan cridades, a recuperar vocacions, en un sentit pedagògic, des dels més petits, que estan construint el seu ser, a les persones que són adultes i poden reorientar les seves vides. Tenint present què és més important per a tu i on pots ser més feliç. La participació fa les comunitats més fortes i més resilients.

¿La potent imatge de l'Església buida és una metàfora de la nostra Església occidental?

Jo crec que s'ha de poder mantenir un humanisme exigent, que vol dir

incloure persones que estan al voltant encara que potser no vindran a missa però que estan disposades a col·laborar en allò que convingui. Hi ha persones conscients que l'Església està vehiculant una cosa important, però encara no participen d'una litúrgia o no hi estan formalment vinculades. Hi ha gent afí a qui el nostre llenguatge no acaba de dir res, però sí la manera de viure. No crec que s'hagi de fer una comunitat dels millors, s'ha de fer una comunitat de tots. I cadascú des d'allà on és i amb la seva motxilla i amb les seves virtuts i excel·lències i amb les seves febleses. De vegades toca fer camí amb gent que fa pudor. A mesura que hi anem treballant poden canviar dinàmiques que permetin acollir les persones amb una visió més oberta per fer aquesta Església en majúscula que està en el món i fer millor el món. Aquesta és la missió.

La litúrgia és fruit de la vida compartida i torna a portar a la vida. Experimentar l'absència de litúrgia ens ha permès sentir-ne la set.

En el cas de la litúrgia hi juga molt que el llenguatge i els codis de transmissió siguin entesos i compartits per la gent, que puguin connectar amb la seva experiència. Celebrar només per al propi benefici i per un bé espiritual individual que no transformi no té cap sentit. Hi ha d'haver una espiritualitat més autèntica.

Nosaltres hem pogut conèixer l'Evangeli i ens n'hem beneficiat, però tenim un deute amb les generacions de futur. Si això val la pena per a nosaltres i ens ho creiem, si ens ha transformat i ha donat sentit a la nostra vida, ho volem per als altres, ho volem comunicar. És el sentit bàsic de l'evangelització. Això vol dir procurar transmetre una fe significativa per als que vindran.

Pots trobar l'entrevista al nostre canal de youtube!

DE L'EUCARISTIA SACRAMENTAL A L'EUCARISTIA EXISTENCIAL

OLGA CONSUELO VÉLEZ, *Bogotà - Colòmbia*

L'evangeli de *Mateu* 12,1-8 presenta les crítiques que els fariseus van fer a Jesús perquè els seus deixebles, el dissabte, tenien gana i van començar a arrencar les espigues i es van menjar els grans. Això no ho podia fer un bon jueu. Els deixebles no estaven complint la llei de guardar aquest dia que era el que garantia la seva fidelitat a Déu. Jesús els respon amb l'exemple del que van fer David i els seus companys quan estaven morts de gana: «Va entrar al temple de Déu i va menjar els pans d'ofrena, que no tenien permès de menjar ni ell ni els qui l'acompanyaven, sinó únicament els sacerdots». Així, Jesús els explica la novetat del regne: «Aquí hi ha alguna cosa més gran que el temple», és a dir, Jesús supera tota Llei, tot compliment, tota norma.

Aquestes lectures sobre el dissabte avui ens interpel·len i conviden a posar-les en pràctica. La vida cristiana no és una vida de compliment. És una vida de llibertat. I no per un relativisme absurd sinó perquè Jesús posa l'ésser humà en el centre de tota religió i tota la resta al seu servei. La vida cristiana és misericòrdia, compassió, fraternitat/sororitat, disponibilitat, servei, entrega, donació de si, lliurament de tot i, per descomptat, de si mateix.

La situació de quarantena que hem viscut ens va treure la possibilitat de participar de l'Eucaristia «sacramental», però no de l'Eucaristia «existencial» que, si entenem el missatge del regne, no significa que ara vegem la missa per televisió, o que partim un pa a casa nostra i fem moltes pregàries. La veritable Eucaristia existencial la celebrem quan assumim les circumstàncies que vivim i les fem un veritable «partir el pa».

Hi ha Eucaristia existencial quan ens dol la quantitat de persones que han mort per aquest virus. Quan comencem a treure'ns el pa de la boca per compartir-lo amb tants que en tenen necessitat. Quan paguem el salari a les persones que ens serveixen (en la neteja de la llar, cuidadors, etc.) sense que vinguin a treballar. I, per descomptat, quan paguem un salari just. Quan pensem seriosament quin model econòmic hem de fomentar perquè totes les persones tinguin coberts els seus drets bàsics.

Hi ha Eucaristia existencial quan contemplem la creació i veiem que està descansant de la nostra explotació absurda, encara que sigui infinitament poc, comparat amb tot el canvi ecològic que hauríem de fer per tenir cura efectivament de la casa comuna.

Hi ha Eucaristia existencial quan els grans empresaris i els bancs no pensen en guanyar sinó en repartir el que tenen perquè tothom pugui viure.

Però també hi ha Eucaristia existencial quan l'Església institució es replanteja la seva vivència dels sagraments i convida els fidels que no sentin que perden el que és sacramental perquè no poden assistir al temple, sinó que els convida a viure els sagraments en aquesta quotidianitat on es juga la vida cristiana i que omple de contingut i sentit la celebració ritual. També quan no té por de ser una Església pobra com a conseqüència d'aquesta situació.

Tant de bo aquesta pandèmia ens ajudi a viure l'Eucaristia de la vida que és assumir el moment present i fer tot per sortir endavant, no a nivell individual sinó comunitari. Que tanta celebració sacramental que es transmet pels mitjans de comunicació no ens evadeixi de la vida concreta i de l'espiritualitat encarnada i ens faci creure que per molt «veure» litúrgies o «assistir-hi» estem complint la llei. En realitat, la veritable religió –la que el Senyor vol– assumeix la vida i s'hi compromet.

Fotografia de Dimitri Conejo a Catholicpic

JESÚS ÉS CONFINAT AL DESERT

MAR PÉREZ, *Lleida*

Fotografia d'Alexander Antropov a Pixabay

¿Què en podem treure del confinament que hem patit aquests mesos? Si revisem els textos bíblics trobem molts «confinaments» que poden ajudar-nos a omplir de sentit el que ens ha tocat viure. M'agradaria centrar-me en un de concret: els quaranta dies al desert de Jesús (*Marc 1,12-13; Mateu 4,1-11; Lluc 4,1-13*).

Jesús és portat per l'Esperit al desert i allí es retira per pensar, per decidir, per continuar amb el camí que li proposa el seu Pare. Jesús no comença el seu camí sense pensar-hi, sinó que aprofita l'oportunitat que li ofereix l'Esperit i es reclou per descobrir i superar els poders que s'oposen al reialme de Déu. No devia ser fàcil mantenir-se en dejú quaranta dies al desert, ni ser fidel a la voluntat del Pare. El silenci, que hem escoltat a les nostres ciutats, la solitud que ens ha acompanyat aquests dies i les pors d'emmalaltir o perdre algú estimat han estat similars als sentiments que Jesús devia tenir al desert de Judea.

Aleshores, precisament en el moment en què està envoltat de feblesa, es presenta el Mal i li ofereix tot el que li falta, com si ens ha-

guessin ofert la immunitat davant del virus. Jesús tenia gana, molta, diuen els evangelistes, i el dimoni li ofereix convertir les pedres en pans; però Jesús sap que només des de la pròpia fragilitat humana es pot ajudar els pobres, els malalts i els oblidats de la terra. Nosaltres sabem que només des de la solidaritat amb tots els altres homes i dones podem salvar-nos d'aquesta malaltia. Però el dimoni és tossut i torna a temptar-lo i llavors li ofereix la glòria del món i el poder religiós. Però Jesús sap que tant la divinitat com la glòria passen per la creu. Els poders que li proposa el mal són als antípodes de Déu. La feblesa que l'envolta el fa humil, el fa tocar de peus a terra –*humus*–, i és aleshores que des de la certesa de saber-se estimat, Jesús, de manera lliure i voluntària, pot confiar en Déu i arriscar-ho tot.

La pandèmia ens donava la possibilitat de replegar-nos sobre nosaltres mateixos, i revisar la nostra vida, discernint el blat del jull. Jesús va ser fidel al que Déu li demanava. El Mal li ofería l'èxit i el triomf tal com l'entén el món, però ell va triar l'amor incondicional que comporta la inseguret

i el risc de viure; va triar ser fràgil entre els fràgils i des de la fragilitat servir i acompanyar. Després d'haver estat confinats i d'haver compartit una mateixa vulnerabilitat amb tots els altres se'ns dona la possibilitat de fer una revisió radical del nostre estil de vida i de capgirar els nostres valors acomodats i burgesos sortint a «predicar l'Evangelí» amb valentia i llibertat –parresia– tal com Jesús va fer (*Lluc 4,16-20*).

Per al diàleg:

L'article de la Consuelo (pàgina 8) relaciona Eucaristia sacramental amb Eucaristia existencial. ¿Les nostres celebracions són la font per a l'Eucaristia existencial o són només ritus per complir?

La Mar vincula directament el «confinament» de Jesús al desert amb la predicació posterior de la Bona Nova. ¿La pregària i el silenci personal o els recessos comunitaris ens porten a predicar la Bona Nova o serveixen només per mirar-nos a nosaltres mateixos?

Els títols de les lectures

En els leccionaris, com en el missal, el que hi ha en lletra vermella són les rúbriques, normes i explicacions dels ritus que, evidentment, no es llegeixen. Així, abans de les lectures apareix el títol (lectura primera, salm responsorial, lectura segona, evangeli) i també una breu citació

del text que es llegirà, i la referència bíblica del capítol i versets d'on s'ha tret; tot això, doncs, no s'ha de llegir.

Només s'ha de llegir el que està en lletra de color negre, en aquest cas el nom del llibre bíblic al qual correspon la lectura que llegirem (Lectura de...).

¿Com llegir el verset abans de l'evangeli?

Tal com indica el leccionari, si el verset abans de l'evangeli no es canta, es pot ometre i limitar-se al cant de l'al·leluia o l'aclamació corresponent. A molts llocs, però, es prefereix llegir-lo. En aquest cas, en molts casos el que es fa és, estant tothom dret, cantar l'al·leluia o l'aclamació, llegir el verset, i repetir el cant. El problema, però, ve a l'hora de veure qui ha de llegir el verset. A vegades ho fa el lector de la segona lectura, a vegades el diaca o prevere que llegirà l'evangeli... I cal dir que aquesta no és una bona pràctica. Perquè aquest verset no té res a veure amb la segona lectura, ni tampoc és convenient

que qui llegirà l'evangeli faci ell mateix aquesta mena d'introducció que treu rellevància a allò que llegirà a continuació.

Si és que es llegeix aquest verset, el millor és que ho faci el director de cants, perquè el verset és, de fet, un cant. Si els cants es dirigeixen des d'un lloc proper a l'ambó, el director s'acosta a l'ambó i des d'allà entona l'al·leluia i llegeix el verset. I si es dirigeixen des d'un lloc més allunyat, no costa gaire tenir un missal manual i llegir el verset allà. Si no es pot fer bé, recordem, tanmateix, que és opcional i es pot ometre.

El silenci durant la litúrgia de la Paraula

Tots tenim consciència de la importància del silenci per ajudar a viure més intensament la celebració, especialment durant les lectures de la Paraula de Déu, per facilitar-ne l'escolta, la comprensió i la meditació.

Per això cal que hi hagi breus moments de silenci adients a l'assemblea reunida, mitjançant els

quals, amb l'ajuda de l'Esperit Sant, el cor rebrà la Paraula de Déu, i amb l'oració es prepararà la resposta. I serà oportú guardar aquests moments de silenci, per exemple, abans de començar la litúrgia de la Paraula, després de la primera i la segona lectura i, finalment, després de l'homilia.

«UNA ESGLÉSIA, 10 HISTÒRIES»

SARA DE LA TORRE, *redactora d'Ecclesia, Madrid*

Pocs dies després d'acabar-se l'estat d'alarma, va néixer la iniciativa «Una Església, 10 històries». Els mitjans de comunicació de l'Església espanyola, *Ecclesia*, *Cope* i *Trece* i l'Oficina d'Informació de la Conferència Episcopal Espanyola van unir tot el seu treball i esforç durant la pandèmia per oferir deu històries que exemplifiquessin la tasca de l'Església durant el confinament.

Perquè l'Església va estar a primera línia, al costat de tots els que necessitaven el més essencial. Acollida, acompanyament i assistència que, encara que no en van fer publicitat, van sostenir a moltes persones i van tenir sempre la porta oberta.

Per això, la iniciativa «Una Església, 10 històries» cerca posar de manifest la resposta conjunta que l'Església ha donat enmig de les dificultats. Comunicar i fer memòria dels gestos i testimonis que aquestes persones han protagonitzat al llarg del confinament.

A tots, també en comunicació, ens va sorprendre una pandèmia i ens vam veure «obligats» a quedar-nos a casa per evitar contagis, i va ser aleshores quan vam començar a redescobrir la comunicació, també la que afectava l'Església. Misses per *streaming*, rosaris per *Facebook Live*, eucaristies per televisió, subsidis digitals per pregar a casa i en família, s'han multiplicat exponencialment durant les setmanes de confinament.

La comunicació en diverses plataformes ens ha entrellaçat com mai; de fet, milions de persones van estar connectades a través de la televisió i les xarxes socials en aquesta imatge impactant de la benedicció *Urbi et Orbi* del papa Francesc a la plaça de Sant Pere buida. La pandèmia ha afectat la vida de l'Església i aquesta ha sabut aprofitar els mitjans de comunicació per fer la seva tasca.

El que hem viscut és una experiència inèdita que ens marcarà de per vida, i l'Església ha estat el fil conductor de moltes històries. Parlar-ne és plasmar com alguns seminaris s'han convertit en improvisats albergs per a persones sense sostre o per acollir les forces de seguretat de l'Estat que van de poble en poble per desinfectar les residències de gent gran. És parlar dels menjadors socials, que també s'han hagut de repensar i molts s'han transformat en serveis de menjar

a domicili davant la impossibilitat que les famílies poguessin anar-hi. La creativitat cristiana ha arribat a límits insospitats i fins i tot ha aconseguit traspasar les gruixudes parets dels convents.

És també ponderar la tasca de tants preveres que no han deixat de la mà els seus fidels, també als hospitals, on només els capellans podien acompanyar a vegades els darreres minuts de vida dels malalts. Aquestes històries són testimoni de tots els que voluntàriament, seguint la crida de la seva vocació i missió, han explicat al món la tasca de l'Església, també en els moments més difícils de la humanitat.

D'aquesta manera, a través del hashtag #10de10, #SomosIglesia24siete, es van unir diverses plataformes, institucions, mitjans de comunicació, congregacions, moviments i altres membres de la família de l'Església a Espanya que va posar de manifest la seva comunió quan la societat més ho necessita.

**UNA IGLESIA
10 HISTORIAS**
[en tiempos de PANDEMIA]
#10DE10

imatge de la campanya

SANTEDAT PER A TOTS

PAULA DEPALMA, *Madrid*

En aquest espai recordarem els aspectes litúrgics que van des del dia 4 d'octubre fins al final de l'any litúrgic, per tant just abans que comencem el temps d'Advent.

Ens trobem a la recta final d'aquest any litúrgic en què les lectures dels diumenges, com corresponen al cicle A, segueixen l'evangeli de Mateu. Les lectures marquen un to certament definitiu i de final, el que anomenaríem escatològic. Per això trobem lectures com «Posarà el Regne en mans de Déu, el Pare. Així Déu ho serà tot en tots» (1 Corintis 15,20-26.28), «Déu s'endurà amb Jesús els qui han mort en ell» (1 Tessalonicencs 4,13-18), «Emprenquem una nova vida» (Romans 6,3-9).

En sintonia amb aquest to de final i de transformació vers un nou començament, conclourà l'any amb la solemnitat de Crist Rei en què es presenta Crist com Senyor de tot i per qui la salvació arriba als confins del món.

Però abans tindrem dues festes molt significatives que són la de Tots sants i la dels fidels difunts. Aquest any la solemnitat de Tots sants s'escau en diumenge (el dia 1 de novembre) per la qual cosa no es llegeixen les lectures pròpies del diumenge sinó les de la solemnitat. Aquesta festa ens recorda que tots, els que estem vius i els que ja han mort, gaudim de la santedat de Déu i ens anuncia que «veurem Déu tal com és» (1 Joan 3,1-3).

El dia 2 de novembre es la commemoració de tots els fidels difunts. Aquest any pot tenir una importància especial perquè és una celebració no només personal sinó també col·lectiva dels que han passat per la mort. Al llarg d'aquest any molts familiars, amics o coneguts han mort i a molts no se'ls ha pogut fer dol ni recordar-los comunitàriament o ritualment com sempre fèiem. Per això, aquesta festa pot ser una bona ocasió per fer un ritus o una celebració que els recordi i celebri. La seva santedat anima la nostra.

Entre els sants que recordarem trobem Francesc d'Assís (4 oct.), Tomàs de Villanueva (10 oct.), Teresa de Jesús (15 oct.), Lluc (18 oct.), Salomé (22 oct.), Ignasi d'Antioquia (17 oct.), Carles Borromeo (4 nov.), Martí (11 nov.), Cecília (22 nov.), Andreu (30 nov.), entre

d'altres, i celebrarem de manera especial la Presentació de la Verge Maria el dia 21 de novembre.

El darrer diumenge, el XXXIV del temps de durant l'any, amb la solemnitat de Crist Rei, tanquem l'any litúrgic celebrant que nostre Senyor és el Senyor de tots els sants, de tots els pobles i de tota la creació. I així donem pas a un nou inici, amb el temps d'Advent, que ens prepararà el Nadal.

Fotografia: Anyell de Déu del Beatus de la Seu d'Urgell, del segle X, del Museu Diocesà d'Urgell

REPTES I OPORTUNITATS DAVANT LA CRISI

Estem immersos en una gran crisi sanitària i social.

Sembla com si al món tot s'hagués capgirat i que totes les seguretats que teníem fins ara les haguéssim perdut... sembla...

Però, Senyor, Tu saps prou que molt sovint aquesta anàlisi la fem des del nostre punt de vista «privilegiat», perquè per a moltíssima gent, aquesta crisi li ha vingut sobreafegida.

Nosaltres podem estar satisfets per renunciar a algunes coses de les que fins ara gaudíem, però...

¿I aquells que ja no tenien res?

¿Què passa amb els que la crisi els ha tret el poc o gens que tenien?

¿Què significa tenir menys que res?

Senyor, jo crec que aquesta crisi pot ser una gran oportunitat per pensar més en els nostres germans;

en aquells que ho passen malament

(malalts, gent gran, pobres, sensellar, aturats, empresonats...),

i per mostrar el nostre compromís de veritat,

deixant part de la nostra seguretat, del nostre benestar,

de la nostra salut i de la nostra tranquil·litat,

per donar-nos en cos i ànima a aquests germans nostres,

i així poder dir-nos «fills teus» sense recança

i col·laborar en la vinguda d'un cel nou i d'una terra nova (*Apocalipsi 21,1*).

«Els qui tenien posada en ell la confiança comprendran la veritat,

i els qui l'hauran estimat fidelment s'estaran al costat d'ell,

perquè Déu dona als seus sants la gràcia i la misericòrdia

i vindrà a visitar els seus elegits» (Saviesa 3,9).

Amén.

CATEQUESI POSTCOVID

ALBERTO PARA, *Director del Secretariat de Catequesi, Barcelona*

Aquesta és una de les ocasions en què no cal explicar el context, perquè tots l'hem viscut. Tot va canviar de sobte i tots vam patir aquesta extraordinària situació durant mesos. Això va suposar que totes les activitats quedessin afectades i, per descomptat, també la catequesi.

Encara és aviat per saber amb quina profunditat ens ha afectat aquesta situació excepcional i, per tant, quina necessitat tindrem de canviar les coses. No obstant això hi ha algunes notes que ja semblen ressonar amb més força.

La primera és despertar i tenir cura de la relació personal amb Jesús, passi el que passi. L'activitat catequètica ha d'assegurar aquesta relació més enllà de programacions, de temes, d'activitats extraordinàries, de zooms i de looms... Totes aquestes eines seran útils si possibiliten aquesta relació. La catequesi està cridada a despertar el desig de trobar-nos amb Jesús. En el futur, la pregunta que hauríem de respondre no hauria de ser si torna amb força el coronavirus, sinó si cada catequista afavoreix aquesta relació personal de qui acompanyem amb Jesús, a través de la pregària personal o comunitària, de la Paraula, dels sagraments...

També s'ha posat de manifest el paper fonamental de la família. Aquests mesos anteriors no ha calgut recordar als pares que havien de fer-se càrrec dels seus fills. Han pregat, estudiat, treballat, s'han divertit, han cuinat, planxat, cantat i somiat junts, dins les mateixes quatre parets durant moltes setmanes. Per

això, la catequesi hauria de tenir cura també de la fe dels pares i mares, de tota la família. No s'ha d'oblidar que el Catecisme ens recorda que la casa familiar és anomenada amb justícia Església domèstica (*Catecisme de l'Església Catòlica 1666*).

Al costat de l'important paper de la família, serà imprescindible l'acompanyament del catequista. El catequista del futur segurament no serà diferent al del passat en l'essencial: serà un enviat de la comunitat, es dedicarà més a sembrar que a recollir fruits, tindrà cura de la fe, freqüentarà la Paraula i aportarà aquells talents regalats pel Senyor. Potser el futur posi nous accents: treballar en equip, procurar un dinamisme més gran, introduir el joc, utilitzar noves eines tecnològiques... però sense oblidar el substantiu: ser testimoni del Ressuscitat.

Per últim, l'experiència de viure allunyats de la comunitat i dels sagraments ens ha despertat una esperançadora set de tot això. La conseqüència que se'n deriva és la necessitat de possibilitar que el temps de la catequesi apropi les famílies a la resta de la comunitat i a Jesucrist. Això serà possible, sobretot, aconseguint que la catequesi sigui un element més de l'experiència de trobada que té tota la comunitat el diumenge, dia del Senyor.

La futura proposta de catequesi per a la iniciació cristiana de la infància, dirigida també als pares i a les mares, que està elaborant el [Secretariat Interdiocesà de Catequesi](#) (SIC) de cara al curs 2021-2022, serà un ajut perquè tot això sigui realitat.

DÉU ET **CONEIX**

PEL TEU NOM

Suggeriments per als cants de cada diumenge o festa al nostre web:
<https://goo.gl/FXg1V1>
 En castellà a
<https://goo.gl/Y17Siv>

Des del diumenge 27 fins al diumenge 34 del temps de durant l'any, cicle A

*Amb la solemnitat de Tots Sants
 i la commemoració dels fidels difunts
 Del 4 d'octubre al 22 de novembre de 2020*

Diumenge	Primera lectura	Segona lectura	Evangelí
Diumenge 27 4 octubre	La vinya del Senyor de l'univers és el poble d'Israel <i>Isaïes 5,1-7</i>	El Déu de la pau serà amb vosaltres <i>Filipencs 4,6-9</i>	Passarà la vinya a uns altres <i>Mateu 21,33-43</i>
Diumenge 28 11 octubre	El Senyor prepararà un convit i eixugarà totes les llàgrimes de tots els homes <i>Isaïes 25,6-10a</i>	Em veig amb cor per a tot, gràcies a aquell que em dona forces <i>Filipencs 4,12-14.19-20</i>	Convideu a la festa tothom que trobeu <i>Mateu 22,1-14</i>
Diumenge 29 18 octubre	Condueixo Cir, agafat per la mà dreta, per sotmetre-li les nacions <i>Isaïes 45,1.4-6</i>	No deixem mai de recordar la vostra fe, caritat i esperança <i>1 Tessalonicencs 1,1-5b</i>	Retorneu al Cèsar això que és del Cèsar, i a Déu allò que és de Déu <i>Mateu 22,15-21</i>
Diumenge 30 25 octubre	Si maltractàveu les viudes i els orfes, s'encendria la meua indignació contra vosaltres <i>Èxode 22,21-27</i>	Abandonàreu els ídols, per servir Déu i esperar el seu Fill <i>1 Tessalonicencs 1,5c-10</i>	Estima el teu Déu, i estima els altres com a tu mateix <i>Mateu 22,34-40</i>
Tots Sants (diumenge) 1 novembre	Vaig veure una multitud tan gran... Gent de tota nacionalitat <i>Apocalipsi 7,2-4.9-14</i>	Veurem Déu tal com és <i>1 Joan 3,1-3</i>	Alegreu-vos i feu festa, perquè la vostra recompensa és gran en el cel <i>Mateu 5,1-12a</i>
Fidels difunts 2 novembre	És bo d'esperar silenciosament la salvació del Senyor <i>Lamentacions 3,17-26</i>	Comencem una nova vida <i>Romans 6,3-9</i>	A casa el meu Pare hi ha lloc per a tots <i>Joan 14,1-6</i>
Diumenge 32 8 novembre	Troben la saviesa tots els qui la cerquen <i>Saviesa 6,13-17</i>	Déu s'endurà amb Jesús els qui han mort en ell <i>1 Tessalonicencs 4,13-18</i>	L'espòs és aquí. Sortiu a rebre'l <i>Mateu 25,1-13</i>
Diumenge 33 15 novembre	Les seves mans treballen com vol <i>Proverbis 31,10-13.19-20.30-31</i>	Aquell dia no us podrà sorprendre com un lladre <i>1 Tessalonicencs 5,1-6</i>	T'havia encarregat poca cosa i l'has administrat fidelment. Entra a celebrar-ho <i>Mateu 25,14-30</i>
Crist Rei (diumenge 34) 22 novembre	A vosaltres, el ramat, us judicaré entre l'un i l'altre <i>Ezequiel 34,11-12.15-17</i>	Posarà el Regne en mans de Déu, el Pare. Així Déu ho serà tot en tots <i>1 Corintis 15,20-26.28</i>	S'asseurà al seu tron gloriós i els separarà entre ells <i>Mateu 25,31-46</i>

Un jubileu per a la terra

GRUP ECOLOGIA I JUSTÍCIA, de *Justícia i Pau*

La pandèmia de la Covid-19 ha posat en relleu sobretot la vulnerabilitat humana. Davant les il·lusions posthumanistes que prometen, fins i tot, un horitzó d'immortalitat, la pandèmia ha evidenciat que, malgrat el progrés, la nostra fragilitat continua sent radical. Lluny de l'omnipotència del superhome que pretén haver matat Déu.

La redescoberta de la interdependència de tota la humanitat tampoc és menor. Ni el poderós i superb primer món ha estat immune a la transmissió de la malaltia. Certament tampoc podem dir que la pandèmia ens hagi fet del tot iguals. L'estigma de la desigualtat ha continuat i l'estadística confirma que la pobresa sempre és un hàbitat que multiplica la devastació de qualsevol catàstrofe natural.

El confinament per combatre la pandèmia també ha estat revelador. A tots ens ha sobtat la rapidesa amb què les altres espècies vegetals i animals recuperaven el terreny que els humans abandonàvem en recloure'ns a les cases. La natura ha viscut una primavera excepcional. També l'aire que respirem ha millorat amb gran celeritat quan hem deixat aparcats els cotxes i ha disminuït la circula-

ció del transport públic, dels avions i dels creuers.

¿Realment hem de tornar al que anomenàvem normalitat? No deixa de ser una forma de vida desequilibrada àdhuc suïcida en molts sentits.

Amb la sobtada aturada de la major part de l'activitat econòmica també hem experimentat un decreixement forçat, temporal però profund. N'hem constatat els immediats beneficis mediambientals però també els efectes econòmics devastadors sobre determinades capes de la població. Això ens hauria d'alertar de manera especial. El planeta necessita que aturem el creixement, cosa que hauria d'implicar, si més no per als països rics, decreixer. El decreixement pot ser voluntari i regulat, assegurant que no hi hagi descartats. Però si el decreixement és forçat per un col·lapse de l'economia pot tenir nefastes conseqüències socials. La superació de la crisi econòmica postcovid és un banc de proves.

En aquest context, se celebra el cinquè aniversari de l'encíclica *Laudato si'* del papa Francesc. Un text que alerta sobre la crisi socioambiental que vivim la humanitat i el planeta en què habitem. I una proposta de superació

d'aquesta crisi que ha de passar per la conversió personal vers el que Francesc anomena una ecologia integral.

No pot ser més oportú retornar als plantejaments de l'encíclica. Amb més motiu quan ha tingut una recepció massa superficial dins de la pròpia Església. El Papa en deu ser conscient. Ha proposat celebrar tot un any *Laudato si'*, fins al 24 de maig de 2021. Un any per promoure aquesta conversió amb un compromís tant personal com comunitari que sigui capaç en set anys d'assolir una transformació real vers la sostenibilitat de famílies, escoles, diòcesis, parròquies o institucions de tot tipus. Se'ns proposa viure un autèntic jubileu de la terra. El jubileu de la casa comuna!

Twitter @ecoparroquies